

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, 2017. évi január hó 9. és 30. napjain tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

végzést:

A vezető beosztású személy által elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának büntette és más bűncselekmény miatt az I. rendű vádlott és társa ellen indult büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék 2016. április hó 21. napján kelt 14.B.112/2015/35. számú ítéletét mindkét vádlott tekintetében helybenhagyja azzal, hogy a II. rendű vádlottat érintő felmentő rendelkezést mellőzi.

Az I. rendű vádlott személyazonosító okmányának száma: ...

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A Fővárosi Törvényszék a 2016. április hó 21. napján kihirdetett 14.B.112/2015/35. számú ítéletével az I. rendű vádlottat az ellene hivatali vesztegetés elfogadásának büntette [Btk. 294. § (1) és (2) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette, míg a II. rendű vádlott bűnösségét 2 rendbeli befolyással üzérkedés büntetében [Btk. 299. § (1) bek. (2) bek. a/ pont] megállapította és őt - halmazati büntetésül - 2 év tartamú, 5 évi próbaidőre felfüggesztett börtön fokozatú szabadságvesztésre és 365 napi tétel, 3000 forintos napi összegű (1.095.000 forint) pénzbüntetésre ítélte.

Ezt meghaladóan a II. rendű vádlottat az ellene bűnsegédi minőségben elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának büntette [Btk. 294. § (1) és (2) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette.

A bűnjelként lefoglalt iratok lefoglalását megszüntetve azok kiadásáról rendelkezett és megállapította, hogy a felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ügydöntő határozat kihirdetését követően az ügyész a vádlottak terhére, az I. rendű vádlott bűnösségének megállapítása és vele szemben büntetés kiszabása végett, valamint a II. rendű vádlott 1./ tényállási pontban foglalt cselekménye váddal egyező jogi minősítésének megállapítása és súlyosabb büntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést. A vádlottak és védőik az ítéletet tudomásul vették.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a Be. 351.§ (2) bekezdés b/ és c/ pontjai szerinti megalapozatlanság miatt jelentette be a fellebbezését.

A 2013. február 6-i beszélgetéssel kapcsolatban kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az ítéleti tényállásából mellőzte az I. rendű vádlottnak a fedett nyomozónak fizetendő előleg tárgykörében elhangzott közlésére azt a válaszrészt, hogy "ez a második." Ugyancsak nem része a tényállásnak az " arról volt szó" kitétel sem, noha ez elhangzott ekkor. Vitatta emellett az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok értékelése körében kifejtett azon álláspontját, mely szerint az I. rendű vádlott és a fedett nyomozó közti párbeszéd úgy is értelmezhető, hogy az nem a fedett nyomozó által szóba hozott 5 millió forintra, hanem a beszélgetés korábbi tárgykörére, az üzlethelyiség esetleges adásvételére vonatkozott. Az ügyész álláspontja szerint a tényállásból hiányzó előbbi két megállapítással a párbeszéd csakis a fedett nyomozónak az 5 millió, illetve 15 millió forint jogtalan

előny-fizetéssel kapcsolatos témafelvetésére vonatkozhat. Az I. rendű vádlott vallomásából is az következik, hogy ő az előleg megfizetését utasította vissza. E körülmény támasztja alá a II. rendű vádlott és B. január 30-i X. Étteremben rögzített hangfelvétele is. Erre figyelemmel állapította meg az elsőfokú bíróság tévesen, hogy az I. rendű vádlott a fedett nyomozótól nem kérte az 5 millió forint jogtalan előnyt. E megállapítása pedig megalapozatlan.

Kifogásolta az ügyész, hogy a vádirati tényállással szemben az elsőfokú bíróság az ítéleti tényállásban nem rögzítette, hogy az I. rendű vádlott 2013. január 24-én 5 millió forintot kért a II. rendű vádlott közvetítésével annak elintézéséért, hogy B. "ismerőse" a Budapest XII. kerület Y. utca 9. szám alatti üzlethelyiség bérleti jogát további 5 éves előbérleti jog biztosítása mellett 5 évre megszerezhesse. Ezzel szemben a bíróság a bizonyítékok értékelése körében (15. és 19. oldal) azt a következtetést vonta le, hogy nincs olyan adat, amely cáfolná az I. rendű vádlott következetes vallomását, s amely alátámasztaná, hogy az I. rendű vádlott, akár személyesen, akár közvetítő útján, kért volna jogtalan előnyként 5 millió forintot. A bíróság ezen megállapításával ellentétes a február 6-án folytatott beszélgetés, melyből megállapítható, hogy az I. rendű vádlott Marton László fedett nyomozótól - visszaulva a jogtalan előnyre vonatkozó korábbi kérésére - 5 millió forintot kért. Az I. rendű vádlott a fedett nyomozó jogtalan előny fizetésére való hajlandóságáról kizárólag a II. rendű vádlottól tudhatott, ezen előny összegének időpontjaként a II. rendű vádlott 2013. január 24. napját jelölte meg. Az elsőfokú bíróság ezen megállapításának hiánya pedig az ítéleti tényállás olyan hiányossága, amely a Be. 351. § (2) bekezdés b/ pontjába ütközik.

Az ügyész álláspontja szerint a 2013. február 27-i beszélgetéssel kapcsolatos elsőfokú bírósági ténymegállapítás is megalapozatlan. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése körében (36-37., 43. oldal) ugyan tényszerűen megállapította, hogy a fedett nyomozó I. rendű vádlotthoz intézett kérdést, az adásvételi szerződésen kívül mennyit kell fizetnie és a vádlott ezt követően hallgatott, melynek ideje alatt bal kezével gesztikulált. Az I. rendű vádlott bal kezének sérülését, így azt hogy öt ujját felmutatni nem tudja, és ezt a fedett nyomozó nem észlelte, valamint hogy a mintegy 14 másodperces hallgatás után a fedett nyomozó a helyiségbe megjelent II. rendű vádlottat megszólította, továbbá az I. rendű vádlottal folytatott párbeszédben a fedett nyomozó többször is visszatért az extra költségekre, a bíróságban kételyt ébresztett. Mégpedig az I. rendű vádlott ténylegesen fogadókészséget illetően a pénz átvétele tekintetében. Így mellőzte annak megállapítását, hogy ezt kérte volna az I. rendű vádlott, illetőleg, hogy a fedett nyomozó csak úgy következtetett, hogy az I. rendű vádlott ötöt, azaz 5 millió forintot mutatott a kezével.

Az előbbiekkal szemben a bíróság maga állapította meg a 2015. április 8-i tárgyaláson, hogy a bíróság ötöt látott, amikor az I. rendű vádlott ennyit mutatott, csupán az egyik ujjá be volt hajlítva (4. oldal 4. bekezdés). Ezen túlmenően a február 27-i cselekményről készült fedett nyomozói jelentés tényszerűen rögzítette, hogy az I. rendű vádlott arra a kérdésre "adásvételen kívül?" bal kezének öt ujját kétszer is felmutatta, a bíróság a bizonyítékok értékelésre körében a fedett nyomozói jelentés ezen megállapításának tényszerűségét nem vitatta. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság a 32. oldalon azt a kételyt fogalmazta meg, hogy a fedett nyomozó az öt ujj felmutatását szubjektíven értelmezte úgy, hogy az I. rendű vádlott 5 millió forintot kér az adásvételi szerződésben szereplő összegben felül. Ezzel szemben a kézmozdulatnak, mint ráutaló magatartásnak, a valódi tartalma tényszerűen megállapítható, mivel az a fedett nyomozónak az I. rendű vádlotthoz címzett kérdését követően történt meg. A magyar nyelv és a logika szabályai szerint a fedett nyomozó az öt ujj felmutatását csakis a kérdésre adott - az "adásvételen kívül" - válaszként értékelhette.

Okszerűen következtetett ezért a fedett nyomozó, hogy az kézmozdulat a jogtalan előny összegét jelöli meg. Erre utal az a körülmény is, hogy a II. rendű vádlott helyeselte a fedett nyomozó és az I. rendű vádlott közötti megállapodás tartalmát: "Így van és nincs kockázat, nincs az, hogy előre, nincs az, hanem amikor". Mindebből az következik, hogy az I. rendű vádlott kézmozdulata az 5 millió forint megfizetésére utaló magatartás volt. E vonatkozásban a tényállás ellentétes az iratok

tartalmával, amely a Be. 351. § (2) bekezdés c/ pontja szerinti megalapozatlanságot jelent.

Mindezek alapján az ügyész álláspontja szerint az I. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmény megállapítható és a II. rendű vádlott cselekménye is eltérően minősül az elsőfokú bíróság által megállapítottához képest. Az eltérő tényállás azonban nem vezet az eljárás megszüntetéséhez vagy a vádlott felmentéséhez, a megalapozatlanság a Be. 352. § (1) bekezdése alapján nem küszöbölhető ki, melyre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését indítványozta az ügyész.

Kifogásolta végezetül, hogy M. tanú kihallgatása alkalmával nem került jegyzőkönyvezésre a tanú Be. 82. § (1) bekezdésében foglalt mentességi okra történő figyelmeztetése, így a tanú vallomása bizonyítékként nem értékelhető.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF. 479/2016/1. számú átiratában és képviselője a másodfokú nyilvános ülésen az ügyészi perorvoslatot lényegében az elsőfokú bíróság előtt eljárt ügyészi fellebbezés érvelése mentén az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és a törvényszék új eljárás lefolytatására kötelezése iránt tartotta fenn. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályoknak megfelelően, a bizonyítás lehetséges körét kimerítve teljeskörűen lefolytatta a bizonyítási eljárást. Helytállóan foglalt állást a rögzített beszélgetések felhasználhatósága és a fedett nyomozó eljárásának törvényessége körében. Ügyfelderítési kötelezettségének teljesítése ellenére azonban nem állapított meg megalapozott történeti tényállást, mivel a tényállás részben hiányos, részben pedig az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényekből további tényre helytelen következtetésre jutott.

Az I. rendű vádlott védője írásban is igen részletesen indokolt perbeszédében az ügyészi fellebbezést alaptalannak ítélte és az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Rámutatott, hogy a törvényszék eljárási szabálysértés nélkül lefolytatott teljeskörű bizonyítás eredményeként megalapozott (így hiánytalan és iratszerű) tényállást állapított meg, a megállapított tényekből további tényekre helyesen következtetett, továbbá indokolási kötelezettségét is maradéktalanul teljesítette. Álláspontja szerint az ügyészi fellebbezés a bizonyítékok - a vádhatóság meggyőződése szerinti, a logika szabályainak nem megfelelő - újraértékelését célozza, amely ekként a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethet. A védő kiemelte, hogy a vádirattal szemben a törvényszék helyesen állapította meg, hogy a szóbanforgó ingatlan értékesítésének meghirdetése tekintetében kötelezettség nem állt fenn, továbbá azt is, hogy - azon túl, hogy a II. rendű vádlott színlelte az I. rendű vádlottal történt megállapodást - az I. rend vádlott büntetőjogi felelőssége kétséget kizáróan nem állapítható meg. A védő egyaránt kizárta a vád szerinti, előny kérésében megnyilvánuló elkövetési magatartást, miként azt is, hogy a rendelkezésre álló tények igazolnák az előny ígéretének elfogadását. Hivatkozott rá, hogy az ügyész a titkos adatszerzés eredményeként keletkezett hanganyagok között meg nem engedhető módon, önkényesen szelektált, amikor írott formában csupán az egyiket tette a nyomozati anyag részévé, majd fellebbezését az ettől eltérő tartalmú felvételen szereplő, a bíróság által feltárt részletre alapozta. A védő a hivatkozott beszélgetések részletezésével fejtette ki, miszerint az I. rend vádlott által tett kijelentések - ahogyan arra a törvényszék helytállóan következtetett - nem cáfolják a cselekményt következetesen tagadó terhelti védekezést, s nem támasztják alá, hogy a vádlott bűncselekményt követett volna el. Kitért a védő arra is, hogy M. tanú tárgyalási kihallgatását megfelelő kioktatás előzte meg, s a tanúvallomás tartalmát okiratok (érték-beclés, elektronikus levelek) is alátámasztják. A vádlott felmentését - bebizonyítottság hiányában - kimondó elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A II. rendű vádlott védője perbeszédében arra hivatkozott, hogy a terhelt lépre ment, amikor olyan beszélgetést folytatott a fedett nyomozóval, amit titokban rögzítettek. Kollégája érveléséhez csatlakozva az ügyészi hatályon kívül helyezést célzó fellebbezés elutasítását kérte, azzal, hogy

álláspontja szerint a fellebbviteli főügyészi átirat nem tartalmaz új tényeket, s a minősítés megváltoztatása tekintetében sem foghat helyt. Az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta, kihangsúlyozva az eljárás elhúzódását.

Az I. rendű vádlott felszólalásában azon meggyőződésének adott hangot, hogy a vádhatóság politikai indíttatásból életének titkosszolgálati eszközökkel történő totális ellenőrzésével kísérelte meg igazolni azt a koncepciót, hogy korrupciós bűncselekmény alanya. Ezt a bizonyítási eljárás adatai nem igazolták, ezért a Fővárosi Törvényszék helytállóan mentette fel az ellene emelt vád alól. Az ügyészi fellebbezés kétségbeesett próbálkozás a nyomozás során, valamint a vádhatóság részéről az elsőfokú eljárásban elkövetett hibák helyrehozatalára, illetve a felelősség bíróságra való áthárítására.

Az utolsó szó jogán is ártatlanságát hangsúlyozta.

A Fővárosi Ítéletábrá mint másodfokú bíróság - a Be. 361.§ (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen eljárva - a Be. 348.§ (1) bekezdése alapján bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt mindkét fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében.

Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok, köztük a Be. 554/B § ba/ pontja alapján kiemelt jelentőségű ügyre vonatkozó előírások betartásával folytatta le az eljárást.

Az I. rendű vádlott közjogi tisztség betöltésén alapuló joga [Be. 551.§, 552.§ (1) bek.] nem sérült, mivel gyanúsított kihallgatására csak azt követően került sor, hogy az Országgyűlés 2014. szeptember 15. napján 36/2014 (IX.16.) OGY számú - a Magyar Közlöny 2014/127. számában közzétett - határozatával mentelmi jogát felfüggesztette.

A tárgyalási szakban résztvevő tanúkat az eljárási törvény rendelkezéseinek megtartásával hallgatta ki, őket a szükséges figyelmeztetésben részesítette, s a figyelmeztetésre adott válaszukat is rögzítette.

Ez vonatkozik M. - ügyészi indítványra fogatosított - tanúkenti kihallgatására is, akivel kapcsolatosan a fellebbezést bejelentő ügyész az elsőfokú bírósági tárgyaláson maga sem látta okát annak, hogy felhívja a bíróság figyelmét a mentességi okra való figyelmeztetés szükségességére. Ilyen indok ugyanis nem merült fel a tanú kihallgatásakor, mivel az eljárás során - figyelemmel a kapcsolódó okirati bizonyítékokra - nem került szóba olyan körülmény, amelyre figyelemmel a tanú önmagát bűncselekmény elkövetésével vádolhatta volna.

Az ügyesség tévedett a Be. 82. § (1) bekezdésében írt mentességi jog értelmezését illetően, mivel ez a törvényhely nem egy „általános mentességi okról” rendelkezik, figyelemmel arra, hogy a tanú az önvádra kötelezés tilalma esetén nem a teljes vallomástételt tagadhatja meg, hanem csupán azokra a kérdésekre nem köteles válaszolni, amelyek saját esetleges büntetőjogi felelősségét érintik. Amennyiben ennek lehetősége a kihallgatás folyamán bármikor felmerül, a kérdés feltevése vagy elhangzása után ismételt ki kell oktatni a tanút a válaszadás következmények nélküli megtagadásának a jogára, illetve a lehetőségére anélkül, hogy a tanút a hatóság bármilyen formában befolyásolná. Mivel erre utaló körülmény a tárgyaláson nem merült fel, amennyiben a vádhatóság a figyelmeztetést indokoltnak találta, úgy azt az eljáró ügyésznek nyomban jeleznie kellett volna, s nem csupán az eljárásban hozott ügödöntő határozat elleni fellebbezésében hivatkozni rá.

Az elsőfokú bíróság perrendszerűen és hiánytalanul felolvasta, illetve ismertette a releváns okirati bizonyítékokat, következésképpen kizárólag tárgyalás anyagává tett bizonyítékot használt fel. Valamennyi a büntetőjogi felelősség szempontjából releváns bizonyítékot beszerezett. Erre irányuló ügyészi indítvány nélkül lejátszotta a bírósági tárgyaláson a titkos információgyűjtés eredményeként

keletkezett valamennyi hanganyagot, nemcsak felolvasta az írott formában a nyomozati anyagban rendelkezésre állót. A 2013. február 27-i beszélgetésről rendelkezésére bocsátott mindkét hangfelvétel tárgyalási lejátszása során észlelte, hogy a hanganyagok egymást nem fedik pontosan, ezért igazságügyi hangszakértő bevonásával tisztázta a felvételek manipulálatlanságát és az eltérések okait.

A megalapozatlanságot érintő érvelést megelőzően a másodfokú bíróság áttekintette, hogy az eljárás során mennyiben került sor a tényállás tisztázására. E körben az elsőfokú eljárás során lejátszott, a titkos információgyűjtés eredményeként keletkezett hanganyag alapján - szemben az ügyészi fellebbezésben írtakkal - pontosan a törvényszék egészítette ki a nyomozati iratok 316. oldalán kivonatban található, teljesnek nem mondható leírást. A megjelölt helyen ugyanis éppenséggel hiányzik az "ez a második" kitétel. Meghallgatva az inkriminált felvételt megállapítható, hogy ez olyan halkán hangzik el, hogy a leírásakor nyilvánvalóan elsikkadt a kivonatot készítő személy számára. E hibát és hiányosságot korrigálta a bíróság, amikor meghallgatva a felvételt, ezzel az idézettel már a tárgyalási jegyzőkönyvben, de az elsőfokú ítéletben is kiegészítette a kivonatban írtakat. Kétségtől az elsőfokú bíróság a történeti tényállásnál valóban csupán a vádemeléshez elégséges, a nyomozati iratokban szereplő beszélgetés-részletet rögzítette, amelyből az idézett mondatrész kimaradt. E hiányt azonban az ítélet későbbi részében pótolta, amikor a 33. oldalon a beszélgetés szövegének az ítéletbe emelésével korrigálta hibáját. Ahogyan arra Kúria több eseti döntésében is rámutatott, az ítéleti indoklás egységes egész és akkor, ha a történeti tényálláshoz tartozó rész az ítélet egyéb helyein található meg, úgy az is a történeti tényálláshoz tartozik. Jelen esetben is ez a helyzet állapítható meg. Az elsőfokú ítélet 33. oldala formálisan már valóban a határozatnak az a része, mely a Be. 258. § (3) bekezdés d) pontjának II. fordulata szerinti bizonyítékok értékelését tartalmazza, ám a párbeszéd egyes részleteinek ismertetése, másnak a szó szerinti leírása olyan, a tényálláshoz tartozó körülmény, amely a másodfokú bíróság álláspontja szerint is a történeti tényállás részét képezi.

A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróságnak az előbbi ítéletszerkesztését akként értékelte, hogy a beszélgetésrész megfelelő leírásával azt maga az elsőfokú bíróság teljessé tette, de tévesen azt nem a történeti tényállásnál, hanem az ítélet későbbi részében szerepeltette. A bizonyítékok értékelése körében a 33. oldal utolsó bekezdésében írt beszélgetést a másodfokú bíróság a történeti tényálláshoz tartozónak tekintette, az ügyész megalapozatlansággal kapcsolatos kifogását ezzel orvosolta. Megállapította, hogy e vonatkozásban ezért az ítélet megalapozatlannak nem tekinthető.

Helyesen hivatkozott arra az I. rendű vádlott védője, hogy nem helytálló az ügyész megalapozatlanságra történő hivatkozása a vonatkozásban sem, hogy az elsőfokú bíróság a 2013. január 24-i beszélgetés kapcsán ne foglalt volna állást abban, hogy az I. rendű vádlott valóban kért-e 5 millió forintot a II. rendű vádlott közvetítésével annak elintézéséért, hogy B. "ismerőse" megkapja a Y. utca 9. szám alatti üzlethelyiség bérleti jogát. Az elsőfokú bíróság ugyanis foglalkozott e kérdéssel az ítélet 43. oldal 3. bekezdésében, és ezzel ellentétes megállapítást tett: az I. rendű vádlott *„azt nem jelentette ki, hogy ő jogtalan előnyként öt millió forintot kér”*, de erre egyéb megnyilvánulásai - így a 2013. február 6-i fejbőlintásából, illetve a február 27-i kézmozdulatából - sem lehet következtetni. Az elsőfokú ítélet megalapozatlansága így e tekintetben sem áll fenn. Az előbb írtak szerint a másodfokú bíróság e megállapításokat is a történeti tényállás részeként értékelte, a megalapozatlanságot ez esetben is kiküszöbölve.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a cselekmény elbírálása szempontjából döntő jelentősége van a 2013. február 27-i beszélgetésnek. E vonatkozásban hanganyag nem áll rendelkezésre a szó szoros értelmében, mivel az előny kérése nem szóval, hanem ún. non verbális kommunikációval

történt. Ez pedig - a dolog természeténél fogva - hanganyag útján nem rögzíthető, így a nyomozati iratok 331-339. oldalán leírt beszélgetésben nem is lehetett erre történő utalás. E körülmény megállapíthatóságát az ügyész a nyomozati iratok 505-509. oldalán található kivonattal kívánta bizonyítani. A jelentést tevő fedett nyomozó az ott írtak szerint kilenc bekezdésben foglalta össze az X. Étteremben elhangzottakat. E kivonatot Cs. rendőralezredes főosztályvezető írta alá 2013. november 19. napján, vagyis a beszélgetést követően mintegy kilenc hónappal. Tekintettel arra, hogy idézőjellel kezdődik a leírt szöveg, ebből, valamint a szöveg értelmezéséből logikai úton kikövetkeztethető, hogy a fedett nyomozó fogalmazta meg az ott írtakat. Mivel a jelentésben írtak megfeleltethetők a felvett és leírt beszélgetés szövegének, feltételezhető, hogy a fedett nyomozó ennek ismeretében tette meg jelentését. Mindenképpen indokolt kiemelni, hogy ez az okirat nem a fedett nyomozó jelentésének teljes szövege, hanem a jelentéséről készült kivonatos másolat. A kivonatot a Be. 178. § (3) bekezdése alapján aláíró főosztályvezető 2013. november 19-én így azt igazolta, hogy az idézett jelentés-részletek a fedett nyomozótól származtak, azonban a 2013. február 27-i beszélgetésnek csupán kilenc részlete vált közvetett módon ismertté, a teljes anyag azonban nem. Ilyen körülmények között valós aggályok vethetők fel a kivonatban foglaltakkal szemben, mert a védelem által hangoztatott olyan kérdésfeltevések is megfogalmazódnak, amelyekre csakis a fedett nyomozó tudna válaszolni. Elsődlegesen az, hogy a beszélgetés során valójában mi fogalmazódott meg kér(d)ésként? Valóban az I. rendű vádlott részére fizetendő öt millió forint jogtalan előnyről volt-e szó, avagy éppenséggel erről szó sem esett.

Személyének felfedhetetlenségére tekintettel a nyomozás a során ezért különösen védett tanúkénti kihallgatása is szóba kerülhetett volna a fedett nyomozónak. Vallomása ugyanis kiemelkedő súlyú ügy, lényeges körülményeire vonatkozik, más bizonyítékkal az nem pótolható, valós személye, tartózkodási helye a terhelt és a védő előtt nem ismert [a Be. 97. § a) - c) pont szerinti törvényes előfeltétel]. Ugyanezen törvényhely d) pontja alapján rögzíthető, jelen ügyben az élete, testi épsége, személyi szabadsága nem volt ugyan kitéve súlyos fenyegetésnek, ám dekonspirálódása esetén más, egyéb ügy kapcsán e jogszabályi előfeltétel is fennforog.

A Be. 207. § (2) bekezdés d) pontja alapján a tanú különösen védetté nyilvánításáról az ügyész indítványára a nyomozási bíró dönt, ugyanezen törvényhely (3) bekezdése alapján az ügyész indítványára ő hallgatja ki a különösen védett tanút, majd a vádirat benyújtása után az időközben felvetődő kérdésekre ismételten csak a nyomozási bíró hallgathatja ki a különösen védett tanút. Jelen eljárásban ez a bizonyítás elmaradt, mely nem róható az elsőfokú bíróság terhére. A különösen védett tanúval kapcsolatos eljárás rövid bemutatásából ugyanis kitűnik, hogy ilyen bizonyítás lefolytatására elsősorban a nyomozás során van törvényes lehetőség, ennek elmaradása az elsőfokú bírósági eljárásban már nem pótolható. Erre utalnak az eljárási törvény azon rendelkezései, melyek a nyomozás során vallomást tévő különösen védett tanú vallomásának tárgyaláson való megismerhetőségéről rendelkeznek, különös tekintettel arra, ha a tárgyaláson vagy annak előkészítése során a különösen védett tanúhoz kérdés feltevését indítványozza a vádlott, a védő vagy az ügyész (Be. 268. §). A Be. egyebekben [a 294. § első mondata és a 280. § (3) bekezdése] kifejezetten kizárja a különösen védett tanú tárgyaláson történő meghallgatását. Az eljárási törvény ugyanakkor nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely lehetővé a különösen védett tanú tárgyalási szakban történő bevezetését. Ennek indokoltsága az eljárás ezen szakában nyilvánvalóan nem áll fenn, mivel a Be. 207. § (2) bekezdés d) pont, továbbá ugyanezen törvényhely (3) bekezdése szerinti eljárás lefolytatására a bírósági szakban - értelemszerűen - nincs törvényes lehetőség.

Végül nem hagyható figyelmen kívül a Be. 75. § (1) bekezdés második mondatának második fordulata, mely szerint, ha az ügyész nem indítványozza, a bíróság nem köteles a vádat alátámasztó bizonyítási eszközök beszerzésére és megvizsgálására. E rendelkezésből természetesen nem következik, hogy a bíróság el lenne zárva a bizonyítás indítvány nélküli, hivatalból történő

lefolytatásától, mint ahogyan az elsőfokú bíróság ügyészi indítvány nélkül tette meghallgatással a bizonyítási eljárás anyagává a fedett nyomozó által folytatott beszélgetések hanganyagát (24. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2-16. oldal). A február 6-i beszélgetés meghallgatását követően az ügyész észlelte, hogy nem került leírásra, így a nyomozati anyagból hiányzik az I. rendű vádlottnak az "ez a második" kijelentése. A vádemelés így valóban ezen idézet ismerete nélkül történt, melynek a hiányát a tárgyaláson hallottakhoz képest kifogásolta az ügyész. Ahogyan arra a másodfokú bíróság korábban már rámutatott, e hiányosságra történő hivatkozás nem foghat helyt, mivel az elsőfokú bíróság az ítélet 33. oldalán az idézett mondatrészt leírta, az "ez a második" kijelentés a tényállás részének tekintendő.

Ilyen körülmények között kerülhetett sor az I. rendű vádlott és a fedett nyomozó közötti február 27-i beszélgetésben elhangzottak értelmezésére. E körben az sem volt figyelmen kívül hagyható, hogy az elsőfokú bíróság előtt eljáró ügyész maga hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.161/2009/17. számú ítéletére, amelyben egy fedett nyomozó provokációjával kapcsolatosan került sor a bűnelkövetői minőség tisztázására. A konkrét ügyben a fedett nyomozó eljárásával kapcsolatban megállapította a másodfokú bíróság, hogy nem tartották be a rendőrségi törvény és a Be. vonatkozó rendelkezéseit. Többek között erre is figyelemmel a másodfokú bíróság megállapította a tisztességes eljárás sérelmét, s a vádlottal szemben az eljárást törvényes vád hiányában megszüntette. Jelen ügyben sem került sor a nyomozás megszüntetésére a fedett nyomozóval szemben a Be. 192. § (2) bekezdése alapján. Az első fokon eljáró ügyész - nyilván az előbbiekre is tekintettel - így azt hangsúlyozta, hogy jelen eljárásban szóba sem kerülhet az, hogy a cselekmény elkövetését a fedett nyomozó provokálta volna. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően foglalt állást a fedett nyomozó eljárásával kapcsolatosan, egyetértve az ügyészi állásponttal.

A fedett nyomozó által folytatott beszélgetések leiratából a másodfokú bíróság megállapította, hogy egyértelműen nem hangzott el vesztegetési pénz felajánlására, avagy annak elfogadására utaló direkt nyilatkozat a részéről az I. rendű vádlott felé. Az esetlegesen erre utaló megjegyzések - ahogyan erre az elsőfokú bíróság is helyesen hivatkozott - teljes mértékben tehát egyértelműnek nem voltak tekinthetők: lehetett azokat akár korrupciós, akár ilyen tartalommal nem bíró nyilatkozatként is érteni. Ily módon a fedett nyomozó ajánlattétele, avagy részéről ennek elfogadása legfeljebb „virágnyelven” - vagyis kétértelműen - hangzott el, s ehhez hasonlóan ugyanígy nem egyértelműek a vádlott megnyilvánulásai sem. Ebből pedig már a logika szabályai szerint sem következhet kétséget kizáró bizonyossággal az, hogy az I. rendű vádlott vesztegetési pénzt kért, avagy elfogadott volna, mert a rendelkezésre álló hanganyag, ennek leirata ezt nem bizonyítja.

Az elsőfokú bíróság az általa teljes körűen beszerzett bizonyítékokat önmagukban és egymással összevetve is értékelte. Mérlegelési tevékenységéről és annak eredményéről rendkívül részletesen és színvonalasan számot adott, indokolási kötelezettségének messzemenően eleget tett. Nyomon követhetően és ellenőrizhető módon megindokolta, hogy egyes bizonyítékokat miért fogadott el, azokból milyen következtetést vont le és a megállapított tényeket mi alapján találta bizonyítottnak.

A bizonyítékoktól a tényálláshoz vezető következtetések során a hitelesnek elfogadott bizonyítékokkal összhangban, a logika szabályainak és hétköznapi gondolkodásnak megfelelő következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, amikor nem látta kizárhatónak a másként történés lehetőségét, és nem tudott kétséget kizáróan következtetni arra, hogy I. rendű vádlott akár szóval, akár mutogatással kérte, avagy elfogadta volna a vád szerinti vagyoni előnyt. Így azt sem látta kizárhatónak, hogy az események az I. rendű vádlott védekezése szerint is bekövetkezhettek, mely szerint ő sem nem kért pénzt, sem nem fogadta el ennek ajánlatát az üzlethelyiség bérletbe adásáért. E tekintetben a hivatkozott okirati bizonyítékok nem egyértelműek, egyéb bizonyítás lefolytatására

pedig - az ismertetettek szerint - nem volt módja az elsőfokú bíróságnak. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a bizonyítás előbbi kétségei nem telepíthetők sem a vádlottakra, de még az elsőfokú bíróságra sem. A rendelkezésre álló okiratok eltérő értelmezésének kockázata a vádhatóságot terheli, ami adott esetben felmentő rendelkezés meghozatalára vezet.

Az I. rendű vádlott büntetőjogi felelősségét ezért sem látta bírói bizonyossággal megállapíthatónak - helyesen - az elsőfokú bíróság, így őt az ellene emelt bűncselekmény vádja alól felmentette. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor felmentő rendelkezését bizonyítékok hiányára hivatkozva hozta meg. Ha ugyanis a közvetett bizonyítékok egyértelműen nem nyújtanak alapot olyan ténybeli következtetésre, hogy a bűncselekmény elkövetője a vádlott volt, bebizonyítottóság hiányában felmentő rendelkezés meghozatalának van helye. Ténybeli következtetés alapján ugyanis a vádbeli cselekmény vádlott által történt elkövetésének a megállapítására kizárólag akkor kerülhet sor, ha a bizonyított tényekből okszerűen csak ez következik. Amennyiben azonban a megállapított tényekből több, sőt ellentétes következtetés is levonható, az ítéleti tényállás ténybeli következtetéssel való megállapítása kizárt. (BH 1977/484.)

Ezt meghaladóan az EBH 2015. B 19. számon közzétett iránymutatás [54] pontja értelmében „*ha a tényállási elem megvalósíthatósága - amely a jogi következtetés ténybeli alapja - kétséget kizáró bizonyossággal nem bizonyított: ez bizonyítékhiányos felmentéshez vezet. Bűncselekmény hiányos felmentésről akkor van szó, ha kétséget kizáró bizonyossággal az állapítható meg, hogy az a tény, amely a tényállásszerű bűncselekményben való bűnösségre vont jogi következtetés alapja lenne, nem valósult meg.*” A kifejtettek alapján a felmentésnek a bebizonyítottóság hiányára alapított jogcímével is egyet értett a másodfokú bíróság.

A megalapozott tényállást és a bizonyítékok mérlegelését támadó ügyészi perorvoslat ekként a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethetett, az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése ezért nem indokolt. Az is megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének is eleget tett, az ennek elmulasztását kifogásoló álláspontot a másodfokú bíróság ugyancsak elvetette.

A II. rendű vádlottnak az I. r. vádlottal kapcsolatos nyilatkozataiból a másodfokú bíróság szerint sem következik, hogy az azokban foglaltakról tudomása lett volna az I. rendű vádlottnak, így a II. rendű vádlott cselekvőségének az I. rendű vádlott tudattartalmától független értékelése volt indokolt. Helytállóan következtetett e körben a törvényszék mindkét tényállási pontban foglalt cselekményt érintően a II. rendű vádlott bűnösségére, amikor a maradék cselekményekben mondta ki a bűnösségét. Az irányadó tényállásból okszerűen következik e vádlott büntetőjogi felelőssége. A tényállás 1. és 2. pontjában a II. rendű vádlott cselekménye valóban az elbíráláskor hatályos törvény alkalmazásával 2 rendbeli befolyással ügérkedés büntettének [Btk. 299.§ (1), (2) bekezdés a) pont] minősül.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor nevezettet az általa bűnsegédként elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának büntette [Btk. 294.§ (1), (2) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette. Felmentésnek a Be. 331. § (1) bekezdésében meghatározott okok fennállása esetén van helye. A bíróság a vád tárgyává tett cselekményeket (tényeket) bírálja el. A vádlott ellen az 1./ vádpontban egyetlen cselekmény miatt és egységet alkotó tényállás alapján történt a vádemelés. Ha a bíróság a vádban szereplő tények miatt, de a vádtól eltérő minősítést alkalmazva állapítja meg a vádlott bűnösségét, nem kell a vádban megnevezett bűncselekményre nézve külön felmentő rendelkezést hoznia. Vonatkozik ez arra az esetre is, ha a tárgyaláson lefolytatott bizonyítás eredményéhez képest minősül a vád szerintitől eltérően a cselekmény, és így a vád tárgyává tett tényekkel kapcsolatban más bűncselekményben kell a vádlott büntetőjogi felelősségét megállapítani (BH 1996/16).

Ezért a másodfokú bíróság a szükségtelen felmentő rendelkezést mellőzte.

Az ítélőtábla úgy találta, hogy az időmúlást is figyelembe véve a törvényszék a II. rendű vádlottal szemben helyesen alkalmazott halmazati büntetésül a büntetés középértékét el nem érő, a törvényi minimumnak megfelelő tartamú, börtön fokozatú szabadságvesztést. Abban sem tévedett, hogy a szerint büntetés célja [az 55/2007. számú kollégiumi véleményben foglaltaknak megfelelően] a szabadságvesztés tényleges foganatba vétele nélkül is elérhető, így annak végrehajtását [a Btk. 85.§ (1) bekezdése szerint] a maximális próbaidőre felfüggesztette.

A másodfokú bíróság a felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt vádlottnál - kifejezetten erre irányuló kérelem nélkül is - hivatalból vizsgálta az alkotmányos követelménynek eleget téve, a 8/2015. (IV.17.) AB határozat [51] bekezdésében foglaltak szem előtt tartásával az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét. E határozat [27] bekezdése értelmében a mentesítés olyan jogkövetkezményekre terjed ki, amelyeket jogszabály fűz az elítéléshez. Beálltát követően a rehabilitált személyt ebben a körben büntetlen előéletűnek kell tekinteni és nem tartozik számot adni olyan elítéléséről, amelyre nézve mentesítésben részesült. A rehabilitáció azonban nem terjed ki azokra a hátrányos jogkövetkezményekre, amelyeket az újabb bűncselekmények miatti felelősségre vonás esetére a büntető törvény fűz az elítéléshez {lásd: 20/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [34]-[35]}.

Az érdemesség fogalmát, illetőleg annak tartalmát a jogalkotó nem határozta meg, annak valóságos tartalmát a bírói gyakorlat munkálta ki. A BH 1986/92. számon közzétett eseti döntés szerint az előzetes bírósági mentesítéshez szükséges érdemesség vizsgálatánál különösen az elkövető személyét, életvitelét, a bűncselekmény jellegét, az elkövetés körülményeit és motívumait kell értékelni. Az általa elkövetett cselekmények jellegére, korábbi büntetésére figyelemmel az ítélőtábla a II. rendű vádlottat nem találta az előzetes mentesítésre érdemesnek.

Az elsőfokú bíróságnak a pénzbüntetést kiszabó rendelkezésével is egyetértett, annak mértéke ugyancsak törvényes.

Az elsőfokú határozatnak a pénzbüntetés lehetséges átváltoztatására, a felfüggesztett szabadságvesztés elrendelése esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára, a bűnjelekre vonatkozó, valamint a bűnügyi költséggel kapcsolatos rendelkezései is törvényesek.

Ezért a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét az I. rendű és a II. rendű vádlottakat érintően - a felmentő rendelkezés mellőzésével és az I. rendű vádlott megváltozott személyazonosító okmánya számának pontosításával - a Be. 371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú határozat ellen a Be. 386.§-a értelmében további fellebbezésnek nincs helye.

Budapesten, 2017. évi január hó 30. napján

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sebe Mária s.k.
előadó bíró

Dr. Halász Etelka s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék 2016. április hó 21. napján kelt 14.B.112/2015/35. számú ítélete a Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.248/2016/7. számú végzésével az I. rendű és a II.

rendű vádlottak tekintetében 2017. január hó 30. napján jogerőre emelkedett és a II. rendű vádlottal szemben - a felfüggesztett szabadságvesztés kivételével - végrehajtható.

Budapest, 2017. év január hó 30. napján

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.
a tanács elnöke